

Markmið

Nemandi

- sjái skýr dæmi um tengsl Íslendinga við umheiminn snemma í sögu sinni.
- kunni að segja sögu Guðríðar Þorbjarnardóttur í stuttu en samfelldu máli.
- geri sér grein fyrir aðstæðum á þeim tíma sem Guðríður var uppi.
- geti lesið Íslendingasagnatexta sér til gagns.

Kennsla

Hugsunin með kaflanum er að „byrja heima“, þ.e. að tefla fram íslensku konu sem fór víða, áður en vikið er að öðru efni sem er erlent og fer víða um heim. Margir nemendur hafa kynnst frásögnum af Leifi Eiríkssyni í námsefni sem oftast er notað í 5. bekk og verður að meta í því ljósi hve mikið er fjallað um þetta efni. Aðalheimildirnar um Guðríði og Grænlands- og Vínlandsferðir eru tvær stuttar Íslendingasögur. Hér gæti því verið tækifæri til að lesa þær í heild sinni eða valda hluta ef það hefur ekki verið gert áður. Megináherslan verður þó á Guðríði sjálfa og má t.d. auka innlifun í efnið með leikrænni framsetningu þar sem nóg er af viðburðaríkum og áttakamiklum atburðum í lífi hennar. Þá getur verið gott að sækja meira efni í sögurnar sem vísað er á hér, ekki síst lýsingu á lífi og dauða í Lýsufirði.

Spurningar og verkefni

1. Er hægt að segja að Leifur heppni hafi fundið Ameríku?

Varla vegna þess að það var fólk fyrir í Ameríku sem „fann“ hana löngu áður. Hins vegar má segja að Leifur hafi uppgötvað að land var til vestan Grænlands og það hafi verið uppgötvun fyrir norræna menn. Umdeilt er hvort einhverjir fleiri fengu spurnir af uppgötvun Leifs og félaga og hvort t.d. Kólabúss hefur haft slíkar upplýsingar.

2. Guðríður var uppi á tímum þegar kristnin var að taka við af gömlu heiðnu trúarbrögðunum á Norðurlöndum. Getið þið fundið merki um a) heiðna hegðun, b) kristna hegðun hjá Guðríði?

- a) Hún streittist á móti því að fara með seiðinn fyrir Þorbjörgu lítillövu og sagðist vera kristin kona. Hún fór í pílagrímsferð til Rómars og gerðist svo einsetunna þegar heim kom.
- b) Hún kunni heiðinn seið og fór með hann af mikilli snillið fyrir Þorbjörgu lítillövu.

3. Snorri Þorfinnsson var líklega fyrsti Evrópumaðurinn (hvíti maðurinn) sem fæddist í Ameríku. Er það eitthvað merkilegt?

Það er út af fyrir sig áhugavert ef það verður ekki til að hampa hvítum Evrópumönnum á kostnað frumbyggja Ameríku, sem höfðu búið þar í þúsundir ára þegar norrænir menn komu þangað fyrst.

4. Fór Guðríður til Rómar?

Um það eru tvö orð í Grænlandinga sögu. Þar stendur: „Og er Snorri var kvongaður þá fór Guðríður utan og **gekk suður** og kom út aftur til bús Snorra sonar síns og hafði hann þá látið gera kirkju í Glaumbæ. Síðan varð Guðríður nunna og einsetukona og var þar meðan hún lifði.“ Þetta eru ekki miklar heimildir og varla hægt að telja þetta sönnun. En það er ekki afsannað heldur.

5. Fólk hefur flutt til Ameríku í stórum hópum sem mætti líkja við bylgjuhreyfingar. Hverjar eru helstu „bylgjurnar“?

Þetta kemur fram á afmörkuðum reit í kaflanum. Þetta er einungis í upptalningastíl og kennarinn getur fjallað betur og nánar um hvern þátt fyrir sig.

Ítarefni

Rituðu heimildirnar um Guðríði eru tvær Íslendingasögur. Þær hafa oft komið út á prenti og þær eru einnig í heilu lagi á Netinu á vegum Netútgáfunnar (Snerpu) o.fl.:

- Eiríks saga rauða <http://www.snerpa.is/net/isl/eirik.htm>
- Grænlandinga saga <http://www.snerpa.is/net/isl/graens.htm>
Einnig á vegum Projek Runeberg: <http://runeberg.org/grenlend>

Stutt umfjöllun er um Guðríði er á vef Námsgagnastofnunar með efni sem fylgir kennslubókinni *Leifur Eiríksson – Á ferð með Leifi heppna*: <http://www.namsgagnastofnun.is/leifur/gudridur.html>

Hjalti Hugason hefur skrifað grein sem er að nokkru leyti stíluð til kennara. Þar er dregin upp mynd af margbrotnu og átakamiklu lífi Guðríðar og mannkostum hennar.

- Hjalti Hugason. „Ást við fyrstu sýn. Mynd Guðríðar Þorbjarnardóttur í Grænlandinga sögu og Eiríks sögu rauða.“ *Greinar af sama meiði*. Reykjavík, Rannsóknarstofnun Kennaraháskóla Íslands, 1998, bls. 245–355.

Inga Huld Hákonardóttir fjallar um stöðu og hlutskipti konunnar Guðríðar í heimi karla.

- Inga Huld Hákonardóttir. „Guðríður Þorbjarnardóttir. Frá New York til Rómar?“ *Kvennaslóðir*. Reykjavík, Kvennasögusafn Íslands, 2001, bls. 60–74.

